

PROGRAMACIÓ GENERAL

MATÈRIA: HISTÒRIA DEL MÓN CONTEMPORANI

NIVELL: 1 BATXILLERAT

DEPARTAMENT: GEOGRAFIA I HISTÒRIA

CURS ESCOLAR: 2023-2024

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	1
1.1 JUSTIFICACIÓ.....	1
1.2 CONTEXT DEL CENTRE.....	2
1.3 MARC NORMATIU.....	4
2. COMPETÈNCIES CLAU.....	4
3. OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA I COMPETÈNCIES CLAU.....	5
4. PERFIL D'EIXIDA.....	6
5. SABERS BÀSICS.....	7
6. CRITERIS D'AVUACIÓ.....	9
7. PROPOSTA PEDAGÒGICA. DISSENY DE SITUACIONS D'APRENTATGE.....	14
7.1 TEMPORALITZACIÓ I PROPOSTA PEDAGÒGICA DE LES SITUACIONS D'APRENTATGE.....	22
8. METODOLOGIA I ESTRATÈGIES PEDAGÒGIQUES.....	35
8.1 METODOLOGIA GENERAL I ESPECÍFICA. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS.....	35
8.2 ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYANÇA I APRENTATGE.....	37
9. INSTRUMENTS D'AVUACIÓ.....	39
8.1 CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.....	42
10. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ. NIVELL III i NIVELL IV.....	43
10.1 CRITERIS PER A L'ELABORACIÓ D'ADAPTACIONS CURRICULARS NO SIGNIFICATIVES.....	45
11. PLANS DE REFORÇ INDIVIDUALITZATS.....	45
12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.....	46

1. INTRODUCCIÓ.

La vida en societat, la percepció i anàlisi crítica del món actual, complex, plural i canviant, a conseqüència de l'acció humana, social o individual, a través del temps i de l'espai, constitueixen l'objecte principal dels aprenentatges de Geografia i Història. Aquesta matèria, basada en dues disciplines de gran tradició acadèmica, continua el desenvolupament competencial de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural d'Educació Primària i implica, en aquesta etapa educativa en la qual l'alumnat arriba a l'adolescència, més participació progressiva en aquesta societat, la conformació de la seua identitat individual i social, així com la preparació per a l'exercici de la ciutadania i l'adquisició dels compromisos ètics que comporta. El nostre present afronta reptes com garantir la sostenibilitat del planeta, la globalització i l'increment de les desigualtats, sobre els quals els futurs ciutadans han de ser conscients per a prendre decisions basades en els coneixements històrics i geogràfics i l'esperit crític.

En l'etapa del Batxillerat, la nostra matèria es subdivideix en altres més enfocades cap als ensenyaments superiors, doncs cal no oblidar que és aquesta una etapa preparatòria i de transició entre els ensenyaments obligatoris i l'ensenyament universitari, donant a més profunditat i continuïtat als coneixements i competències assolides durant l'etapa de l'ESO.

Conèixer els condicionants històrics del món present, així com els problemes i reptes globals de les societats humanes contemporànies, és indispensable perquè l'alumnat es situe al món, adquireisca consciència dels seus drets i obligacions, i es comprometa amb l'exercici d'una ciutadania activa i responsable enfront dels reptes i desafiaments del segle XXI.

1.1 JUSTIFICACIÓ.

A dia de hui, l'entramat curricular en el qual es veu emmarcada la programació didàctica és ampli i complex, però correspon al professorat elaborar-la a partir de les directrius que se'ns estableixen des dels nivells superiors. És la nostra tasca com a professionals de l'educació desenvolupar el currículum mitjançant un projecte sobre el que treballarem durant tot el curs. Per tal d'elaborar-la, al departament de Geografia i Història tindrem en compte les variables cultural i didàctica: la primera aporta uns continguts passats, presents i unes projeccions de futur, mentre que per a la segona sintetitzarem els conceptes, mètodes i fonts existents a la disciplina per donar forma a un mètode propi enfocat en la realitat sociocultural, econòmica i acadèmica del nostre alumnat, sobre el que treballarem amb entusiasme i convicció.

Ens sembla important recordar els quatre nivells que componen l'entramat curricular espanyol: al primer nivell trobem els òrgans que dissenyen el currículum bàsic: l'Estat (Reial Decret 243/2022) i, en segon plànol, les CCAA (Decret 108/2022 a la Comunitat Valenciana); els centres conformen el segon

nivell, aplicant el currículum mitjançant el Pla Curricular del Centre, en el que s'inclouen el Projecte Educatiu del Centre (PEC) i la Programació General Anual (PGA); el tercer nivell correspon al professorat, qui desenvolupa la seua programació d'aula a través de les unitats didàctiques que dissenya, ara anomenades Situacions d'Aprenentatge; el quart nivell inclou les personalitzacions de la programació per a alumnes concrets que necessiten d'adaptacions curriculars i/o plans de treball personalitzats per seguir el procés d'aprenentatge amb garanties d'èxit.

En definitiva, programar en el context educatiu i pedagògic significa concretar i organitzar les intencions educatives generals en propostes didàctiques específiques que permeten als alumnes arribar als objectius previstos. Amb això es pretén facilitar la planificació, desenvolupament i avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge.

L'objectiu global educatiu es podria concretar en paraules del filòsof José Antonio Marina en *ajudar a formar persones autònomes , amb capacitat de prendre bones decisions, aprendre amb eficàcia, gestionar les emocions i conviure adequadament.*

1.2 CONTEXT DEL CENTRE.

El nostre institut IES ELS ÉVOLS es troba en el municipi de l'Alcúdia, en el centre de la comarca de la Ribera Alta a 8 quilòmetres d'Alzira, la capital comarcal, i a 33 de València, capital de la província i de la comunitat autònoma. Limita al nord amb els termes municipals de Carlet i Benimodo, per l'est amb Guadassuar, pel sud amb Guadassuar i Massalavés i per l'oest amb Tous i Guadassuar. La localitat està ben comunicada, prop del casc urbà transcorre l'A-7 Autovia del Mediterrani i a més és lloc de pas de la línia de ferrocarril de via estreta que uneix Castelló de la Ribera amb València.

L'Alcúdia, segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística de l'1 de gener de 2022, comptava amb 12.176 habitants, 6.179 dones i 5.997 homes. La piràmide de població s'ajusta a la vigent en la resta de l'Estat i evidencia trets propis de les societats desenvolupades: elevada esperança de vida, caiguda de la natalitat i envelliment de la població, amb un percentatge de població major de 65 anys del 17,86% de la població total. El saldo migratori és positiu i la presència de població estrangera és important, el 10,92 % dels residents han nascut en l'estranger i el col·lectiu més important és el dels nascuts al Marroc , el 32,3% dels residents forans. Aquesta diversitat cultural és evident en tots els àmbits de la vida local i especialment en els centres educatius.

En el plànol econòmic cal destacar el cultiu del caqui de la varietat "roig brillant", que ha suposat un gran impuls per a l'activitat agrària local des de la dècada dels 90. Gran part de la collita és comercialitzada per la cooperativa CANSO, pulmó econòmic local i amb una gran vocació exportadora. Al costat de la cooperativa destacaria en la comercialització de cítrics l'empresa privada

CAÑAMÁS originària d'Oliva i una de les grans empreses d'exportació de fruites i hortalisses de la Comunitat Valenciana. No obstant açò, l'activitat econòmica més rellevant és la indústria, amb una important empresa del sector mecànic com és ISTOBAL, empreses del sector de transformació de productes metàl·lics com MIPESA, IMECAL, METALCUDIA o del sector de l'alimentació com a PA I ARROP, sense oblidar ULTRACONGELADOS DE LA RIBERA, hereva de l'antiga FRUDESA, que encara que es localitza en la veïna Benimodo compta amb aproximadament

250 treballadors, molts d'ells de l'Alcúdia, emplaçament originari d'aquesta empresa ara propietat de capital belga. El nostre institut, IES ELS ÉVOLS, és un centre públic d'ensenyament en valencià obert a tot l'alumnat, independentment de les seues creences, raça i sexe o altres característiques. L'oferta educativa del nostre centre contempla totes les etapes de l'Educació Secundària Obligatòria, incloent un Programa de Diversificació Curricular a tercer (PDC1) i a quart (PDC2). A més s'imparteixen dos programes de Formació Professional Bàsica (Fabricació i Muntatge i Administració) i Batxillerat en les modalitats de Ciències i Humanitats i Ciències Socials.

El centre amb aproximadament 70 professors i més de 500 alumnes. Pel que fa a l'alumnat s'aglutina majoritàriament a l'ESO i es pot contemplar la diversitat abans esmentada, amb xiquetes i xiquets d'origen estranger on predominen els procedents del Marroc. La integració d'aquests alumnes es bona en termes generals.

L'estil educatiu del nostre centre es basa en la participació democràtica de la comunitat educativa des de tots els sectors, tant de l'alumnat, pares/mares, professorat, personal administratiu i de serveis presents en el Consell Escolar. També una prioritat del nostre projecte és fer visible el centre en la vida local, participar en activitats organitzades pel l'ajuntament i altres institucions, crear valors socials, capital social, implicar al nostre alumnat en la millora del seu municipi.

En aquesta contextualització caldria realitzar una breu descripció de la societat on estem immersos. Una societat marcada per la hipertròfia del mercat, on l'excés de producció genera desitjos continus que cal satisfer de manera compulsiva i encadenada. La moda dels desitjos efímers, urgents ha contagiats al nostre món afectiu i ha generat personalitats capritxoses que suporten molt malament l'ajornament de la satisfacció i la frustració, xicotets tirans o emperadors, maquetes que no accepten un no per resposta, que no mostren cap interès pel la cultura i que es rebel·len contra normes bàsiques de convivència. L'ús excessiu dels dispositius mòbils, les aplicacions digitals i, recentment, els programes d'IA dificulten sobre manera la nostra tasca docent, fent que el repte educatiu siga, any rere any, majúscul, però també motivador.

1.3 MARC NORMATIU.

Per a elaborar aquesta programació didàctica ens basem en la normativa estatal i autonòmica vigent que regula el desenvolupament del currículum de l'Educació Secundària, així com aquella que regula tots els aspectes referents al correcte desenvolupament del procés d'ensenyament-aprenentatge. Destacar, com a marc normatiu base estatal, la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació. Pel que fa al desenvolupament del currículum del Batxillerat, a nivell estatal ens atendrem a les especificacions del Reial Decret 243/2022, de 5 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims del Batxillerat.

A nivell autonòmic, la normativa estatal i el currículum es despleguen a través del Decret 108/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum del Batxillerat.

Respecte a l'organització del curs acadèmic i la distribució i temporització dels sabers bàsics i les competències específiques de la matèria, treballats a través de les diverses situacions d'aprenentatge dissenyades per a cada nivell, ens atendrem a les instruccions que es donen, cada curs, a la coneguda com "Ordre d'Inici de Curs", corresponent a cada curs educatiu.

2. COMPETÈNCIES CLAU.

Les competències clau que es recullen en el Perfil d'eixida són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establides en la citada Recomanació del Consell de la Unió Europea. Aquesta adaptació respon a la necessitat de vincular aquestes competències amb els reptes i desafiaments del segle XXI, amb els principis i fins del sistema educatiu establerts en la LOE i amb el context escolar, ja que la Recomanació del Consell de la Unió Europea, de 22 de maig de 2018, es refereix a l'aprenentatge permanent que ha de produir-se al llarg de tota la vida, mentre que el Perfil remet a un moment precís i limitat del desenvolupament personal, social i formatiu de l'alumnat: l'etapa de l'ensenyament bàsic.

Amb caràcter general, ha d'entendre's que la consecució de les competències i els objectius previstos en la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau recollides en aquest Perfil d'eixida, i que són les següents:

- Competència en comunicació lingüística.
- Competència plurilingüe.
- Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria.
- Competència digital.

- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.
- Competència ciutadana.
- Competència emprenedora.
- Competència en consciència i expressió culturals.

3. OBJECTIUS GENERALS DE L'ETAPA I COMPETÈNCIES CLAU.

D'acord amb el que estableix l'article 7 del Reial decret 243/2022, el Batxillerat ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

- a) Exercir la ciutadania democràtica, des d'una perspectiva global, i adquirir una consciència cívica responsable, inspirada pels valors de la Constitució Espanyola, així com pels drets humans, que fomenti la corresponsabilitat en la construcció d'una societat justa i equitativa.
- b) Consolidar una maduresa personal, afectiu-sexual i social que els permeta actuar de manera respectuosa, responsable i autònoma i desenvolupar el seu esperit crític. Preveure, detectar i resoldre pacíficament els conflictes personals, familiars i socials, així com les possibles situacions de violència.
- c) Fomentar la igualtat efectiva de drets i oportunitats de dones i homes, analitzar i valorar críticament les desigualtats existents, així com el reconeixement i ensenyament del paper de les dones en la història i impulsar la igualtat real i la no discriminació per raó de naixement, sexe, origen racial o ètnic, discapacitat, edat, malaltia, religió o creences, orientació sexual o identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.
- d) Afermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'eficaç aprofitament de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.
- e) Dominar, tant en la seua expressió oral com escrita, la llengua castellana i, en el seu cas, la llengua cooficial de la seua comunitat autònoma.
- f) Expressar-se amb fluïdesa i correcció en una o més llengües estrangeres.
- g) Utilitzar amb solvència i responsabilitat les tecnologies de la informació i la comunicació.
- h) Conèixer i valorar críticament les realitats del món contemporani, els seus antecedents històrics i els principals factors de la seua evolució. Participar de manera solidària en el desenvolupament i millora del seu entorn social.
- i) Accedir als coneixements científics i tecnològics fonamentals i dominar les habilitats bàsiques pròpies de la modalitat triada.
- j) Comprendre els elements i procediments fonamentals de la investigació i dels mètodes científics. Conèixer i valorar de manera crítica la contribució de la

ciència i la tecnologia en el canvi de les condicions de vida, així com afermar la sensibilitat i el respecte cap al medi ambient.

k) Afermar l'esperit emprenedor amb actituds de creativitat, flexibilitat, iniciativa, treball en equip, confiança en un mateix i sentit crític.

l) Desenvolupar la sensibilitat artística i literària, així com el criteri estètic, com a fonts de formació i enriquiment cultural.

m) Utilitzar l'educació física i l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Afermar els hàbits d'activitats físicoesportives per a afavorir el benestar físic i mental, així com medie de desenvolupament personal i social.

n) Afermar actituds de respecte i prevenció en l'àmbit de la mobilitat segura i saludable.

o) Fomentar una actitud responsable i compromesa en la lluita contra el canvi climàtic i en la defensa del desenvolupament sostenible.

4. PERFIL D'EIXIDA.

El Perfil d'eixida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic és l'eina en la qual es concreten els principis i els fins del sistema educatiu espanyol referits a aquest període. El Perfil identifica i defineix, en connexió amb els reptes del segle XXI, les competències clau que s'espera que els alumnes i alumnes hagen desenvolupat en completar aquesta fase del seu itinerari formatiu.

El Perfil d'eixida és únic i el mateix per a tot l'estat. És la pedra angular de tot el currículum, la matriu que cohesiona i cap a on convergeixen els objectius de les diferents etapes que constitueixen l'ensenyament bàsic. Es concep, per tant, com l'element que ha de fonamentar les decisions curriculars, així com les estratègies i les orientacions metodològiques en la pràctica lectiva. Ha de ser, a més, el fonament de l'aprenentatge permanent i el referent de l'avaluació interna i externa dels aprenentatges de l'alumnat, en particular quant a la presa de decisions sobre promoció entre els diferents cursos, així com a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria.

El referent de partida per a definir les competències recollides en el Perfil d'eixida ha sigut la Recomanació del Consell de la Unió Europea, de 22 de maig de 2018, relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent.

Es vol garantir que tot alumne o alumna que supere amb èxit l'ensenyament bàsic i, per tant, assolisca el Perfil d'eixida, sàpiga activar els aprenentatges adquirits per a respondre als principals desafiaments als quals haurà de fer front al llarg de la seua vida:

- Desenvolupar una actitud responsable a partir de la presa de consciència de la degradació del medi ambient i del maltractament animal basada en el

coneixement de les causes que els provoquen, agreugen o milloren, des d'una visió sistèmica, tant local com global.

- Identificar els diferents aspectes relacionats amb el consum responsable, valorant les seues repercussions sobre el bé individual i el comú, jutjant críticament les necessitats i els excessos i exercint un control social enfront de la vulneració dels seus drets.
- Desenvolupar estils de vida saludable a partir de la comprensió del funcionament de l'organisme i la reflexió crítica sobre els factors interns i externs que incideixen en ella, assumint la responsabilitat personal i social en la cura pròpia i en la cura de les altres persones, així com en la promoció de la salut pública.
- Desenvolupar un esperit crític, empàtic i proactiu per a detectar situacions de iniquitat i exclusió a partir de la comprensió de les causes complexes que les originen.
- Entendre els conflictes com a elements connaturals a la vida en societat que han de resoldre's de manera pacífica.
- Analitzar de manera crítica i aprofitar les oportunitats de tota classe que ofereix la societat actual, en particular les de la cultura en l'era digital, avaluant-ne els beneficis i els riscos i fent un ús ètic i responsable que contribuïska a la millora de la qualitat de vida personal i col·lectiva.
- Acceptar la incertesa com una oportunitat per a articular respostes més creatives, aprenent a gestionar l'ansietat que pot portar aparellada.
- Cooperar i conuiuere en societats obertes i canviants, valorant la diversitat personal i cultural com a font de riquesa i interessant-se per altres llengües i cultures.
- Sentir-se part d'un projecte col·lectiu, tant en l'àmbit local com en el global, desenvolupant empatia i generositat.
- Desenvolupar les habilitats que li permeten continuar aprenent al llarg de la vida, des de la confiança en el coneixement com a motor del desenvolupament i la valoració crítica dels riscos i beneficis d'aquest últim.

Amb els coneixements i assoliments competencials treballats a la nostra matèria es contribuirà a desenvolupar, completar i consolidar de manera integral el perfil d'eixida que l'alumnat haja assolit al finalitzar els estudis d'ESO.

5. SABERS BÀSICS.

Els sabers bàsics de la matèria d'Història del Món Contemporani han estat seleccionats perquè l'aprenentatge, articulació i mobilització, són necessaris

per a l'adquisició i el desenvolupament per part de l'alumnat d'elles competències específiques formulades.

Davant el vast cabal de matèria històrica contemporània susceptible d'estudi, s'ha donat prioritat a aquells sabers que, en major mesura, poden contribuir a la comprensió de les dinàmiques de canvi i continuïtat del món actual, especialment de les més properes a la realitat social i cultural de l'alumnat, així com al desenvolupament d'una consciència crítica, i a la interiorització i expressió de valors i actituds democràtics, justos i equitatius.

Els sabers bàsics que es treballaran a l'assignatura d'Història del Món Contemporani, amb la proposta d'avançar des dels conceptes més senzills i globals als més complexos i detallats, i dividits en 3 blocs, són els següents:

Bloc 1. Pensar històricament:

1. Naturalesa i conceptes de la ciència històrica.
2. Cerca i contrast d'informació històrica.
3. Anàlisi i comentari de fonts històriques i historiogràfiques.
4. Elaboració de taules, gràfiques i mapes amb informació històrica.
5. La causalitat en història.
6. L'explicació contextualitzada o per empatia.
7. Temps històric, canvi i continuïtat.
8. Expressió d'hipòtesis, explicacions i síntesis històriques.

Bloc 2. Societats en el temps:

9. La crisi de l'Antic Règim.
10. Revolucions liberals, democratització i sufragisme.
11. Liberalisme, romanticisme i nacionalisme.
12. Les revolucions industrials.
13. La societat de classes.
14. Orígens i desenvolupament del moviment obrer.
15. Les grans potències en el segle XIX.
16. La dominació europea del món.
17. Art i cultura del segle XIX.
18. La Primera Guerra Mundial i les seues conseqüències.
19. La revolució russa i l'estat soviètic.
20. La societat i la política de masses.
21. La crisi econòmica d'entreguerres.
22. Crisi de les democràcies i ascens dels totalitarismes.
23. La Segona Guerra Mundial i les seues conseqüències.
24. Noves formes i tendències artístiques del segle XX.
25. La política de blocs i la Guerra Freda.
26. Les noves institucions internacionals.
27. El bloc capitalista.
28. El bloc comunista.

29. El procés de construcció europea.
30. L'estat del benestar.
31. La descolonització i els problemes dels nous estats.
32. La desintegració del bloc soviètic i el nou ordre mundial.
33. La Unió europea: reptes i oportunitats.
34. Espais geopolítics i principals conflictes internacionals del món actual.
35. Democràcia, drets humans i nous moviments socials.
36. La globalització i els seus desequilibris.
37. La problemàtica mediambiental.
38. La societat de la informació.
39. Noves formes digitals d'expressió i comunicació.

Bloc 3. Compromís cívic i ciutadà:

40. Compromís amb els principis i normes de la Declaració Universal dels Drets Humans.
41. Consciència i memòria democràtica.
42. Valors de l'europèisme i ciutadania global.
43. Compromís amb l'assoliment dels objectius de desenvolupament sostenible.
44. Resolució pacífica de conflictes i cultura de la pau.
45. Respects de la diferència i exercici de la tolerància activa.
46. Compromís amb l'assoliment de la igualtat efectiva entre homes i dones.
47. Reconeixement i respecte del patrimoni cultural i natural.
48. Prevenció de la manipulació de la informació i de la desinformació.

6. CRITERIS D'AVALUACIÓ.

L'avaluació de les competències específiques es realitza mitjançant els criteris d'avaluació que permeten valorar de manera apropiada el nivell de desenvolupament competencial aconseguit per l'alumnat, tant quant als processos com als resultats. En conseqüència, és aconsellable utilitzar més d'una mena d'instrument d'avaluació, especialment incorporant els que no siguen exclusivament unidireccionals i que afavorisquen la implicació de l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge.

Per al nivell que ens ocupa, els criteris d'avaluació, segons cada competència específica, són els següents:

- Criteris d'avaluació CE1. Cercar, seleccionar i emprar informació sobre el passat i el present en distints tipus de fonts, avaluant de manera crítica el grau de fiabilitat i interès i aplicant els mètodes, tècniques i conceptes de la ciència històrica.

- 1.1 Emprar les tècniques i els mètodes bàsics de la investigació en història per buscar informació sobre el passat i el present, i avaluar el grau d'interès i veracitat.
- 1.2 Justificar la veracitat o correcció d'afirmacions sobre fets del passat i del present contingudes en diversos tipus de fonts, d'acord amb criteris científics.
- 1.3 Elaborar síntesis i formular hipòtesis, individualment i en grup, sobre fets del passat i del present, i verificar-ne la validesa a partir de fonts d'informació fiables.
- 1.4 Interpretar i elaborar taules, gràfiques i mapes amb informació històrica tant en format analògic com digital.
- 1.5 Acceptar la diversitat d'interpretacions historiogràfiques i reconèixer la provisionalitat i perfectibilitat del coneixement històric.

- Criteris d'avaluació CE2. Descriure i contextualitzar els fets i processos més importants de la història contemporània, reconeixent-hi l'origen dels trets geopolítics, socials, econòmics i culturals del món actual i explicant-los per mitjà de la causalitat històrica.
  - 2.1. Construir relats o síntesis descriptius i/o explicatius sobre els fets i processos històrics més rellevants de la història del món contemporani.
  - 2.2. Identificar i classificar els tipus de relacions causals més habituals per a l'explicació del passat.
  - 2.3. Explicar les relacions causals que existeixen entre els fets i processos històrics del passat i les problemàtiques polítiques, econòmiques, socials i culturals més rellevants del present.
  - 2.4. Analitzar i comentar críticament fonts històriques primàries i secundàries, així com informació procedent dels mitjans de comunicació.

- Criteris d'avaluació CE3. Analitzar les principals ideologies, revolucions i canvis polítics de l'època contemporània així com els diferents règims polítics als quals han donat lloc, avaluant-ne críticament el caràcter democràtic o autoritari.
  - 3.1. Explicar l'origen, descriure els trets fonamentals i diferenciar entre si les principals ideologies polítiques de l'època contemporània.
  - 3.2. Identificar, descriure i analitzar els principals processos revolucionaris contemporanis, i explicar-ne la influència sobre canvis històrics i règims polítics en contextos passats i presents.
  - 3.3. Expressar opinions informades i crítiques sobre el grau democràtic o autoritari de propostes i institucions polítiques del món actual, i particularment del entorn propi.

- Criteris avaluació CE4. Analitzar l'evolució de les relacions internacionals i els conflictes bèl·lics de l'època contemporània, atenent a les causes i conseqüències i valorant els esforços realitzats per mantenir la pau i fer complir els drets humans.
  - 4.1. Analitzar les causes, desenvolupament i conseqüències dels principals conflictes bèl·lics en l'època contemporània i reconèixer-ne la importància com a factors de canvi històric.
  - 4.2. Buscar informació veraç i rellevant sobre conflictes i situacions actuals d'incompliment dels drets humans en el plànol internacional i relacionar-los amb els precedents històrics.
  - 4.3. Emprar tècniques i mètodes propis de la disciplina històrica per a l'anàlisi i explicació de les relacions internacionals i de les causes i conseqüències dels conflictes.
  - 4.4 Identificar i valorar els principals esforços i contribucions de l'època contemporània per al manteniment de la pau internacional i el respecte als drets humans.

- Criteris d'avaluació CE5. Identificar i analitzar els canvis demogràfics, econòmics, socials i culturals provocats per l'aplicació de diferents sistemes econòmics al llarg de l'època contemporània, comparant-ne i valorant-ne les conseqüències per a les condicions de vida de les persones.
  - 5.1 Identificar i diferenciar l'origen i trets dels diferents models d'organització econòmica i social proposats i aplicats al llarg de l'època contemporània.
  - 5.2 Analitzar i avaluar les repercussions socials, polítiques, culturals i mediambientals de diferents sistemes d'organització econòmica implantats en diversos espais geopolítics contemporanis.
  - 5.3 Realitzar judicis de valor i propostes de millora sobre diferents actuacions del passat o propostes de futur relatives al desenvolupament econòmic i les seues conseqüències socials i mediambientals.

- Criteris d'avaluació CE6. Examinar els canvis i permanències en l'organització social de la població, investigant les aportacions dels diferents grups socials als processos històrics i adoptant una posició crítica enfront de les desigualtats socials i les situacions de discriminació.
  - 6.1. Incorporar al propi relat històric la diversitat de grups i moviments socials de la contemporaneïtat i analitzar-ne les característiques i aportacions als processos de canvi històric.

- 6.2. Identificar les causes, desenvolupament, resolució i conseqüències dels principals conflictes socials de l'època contemporània.
- 6.3. Avaluar la contribució de diferents moviments i agents socials de l'època contemporània a la millora de les condicions de vida de les persones.
- 6.4 Reconèixer les desigualtats socials i altres situacions de discriminació de col·lectius en el passat i en el present, tot adoptant una actitud crítica enfront d'elles.

- Criteris d'avaluació CE7. Identificar, definir i analitzar en el context els principals corrents i manifestacions culturals i artístics de l'època contemporània, valorant l'herència que suposen en si mateixos i reconeixent en els plantejaments l'origen de la cultura actual.
  - 7.1. Identificar i definir els principals corrents culturals i artístics de l'època contemporània, i interpretar el significat de les produccions materials i immaterials més significatives.
  - 7.2. Relacionar les noves formes, tècniques i canals d'expressió i comunicació propis de l'època contemporània amb les circumstàncies històriques i avanços tècnics que les han fet possibles.
  - 7.3. Reconèixer la vinculació i influències existents entre les formes d'expressió cultural desenvolupades en els últims dos segles i els principals corrents artístics i culturals de l'època actual.
  - 7.4 Valorar la importància del patrimoni cultural i artístic contemporani com una herència de tota la humanitat que cal conèixer, respectar i preservar.

- Criteris d'avaluació CE8. Reconèixer i analitzar els reptes més rellevants del món actual, analitzant-ne l'origen, les causes i les implicacions per al present i el futur, tot formant judicis personals informats, crítics i compromesos amb la millora de l'entorn.
  - 8.1. Identificar els principals conflictes, reptes i problemes del món actual i buscar informació contrastada i veraç sobre els orígens històrics, l'evolució i els riscos presents i futurs.
  - 8.2. Elaborar i exposar, de manera individual i grupal, treballs de síntesi o projectes que analitzen i valoren els reptes del món actual, a partir d'informació provinent de fonts diverses i contrastades.
  - 8.3. Formar i expressar opinions pròpies, coherents, informades i crítiques, sobre problemes i reptes socials de rellevància local o global.

- 8.4 Debatre sobre els principals problemes i reptes del present i formular propostes de millora.
- Criteris d'avaluació CE9. Incorporar la perspectiva de gènere en l'estudi de la història del món contemporani, investigant els moviments feministes en el context i adoptant una actitud proactiva entorn de l'assoliment de la igualtat efectiva entre homes i dones.
  - 9.1. Emprar la perspectiva de gènere en l'estudi de la realitat històrica contemporània, amb la finalitat de reconèixer i analitzar la desigualtat existent entre homes i dones.
  - 9.2. Identificar i incorporar al relat històric les idees i moviments feministes de l'època contemporània, així com les protagonistes principals.
  - 9.3 Mostrar una actitud proactiva envers la igualtat efectiva entre homes i dones, així com sobre la prevenció de la violència de gènere.

7. PROPOSTA PEDAGÒGICA. DISSENY DE SITUACIONS D'APRENTATGE.

A NY SORROLLA

Proposta pedagògica de departament		Curs acadèmic: 1 Batxillerat	Departament: Geografia i Història
1	Concreció curricular de la matèria:	Història del Món Contemporani	
1.1	Elements curriculars del nivell:	Competències específiques, competències clau, sabers bàsics i criteris d'avaluació	
1.1.1	Competències específiques		

Competència específica 1 (CE1): Cercar, seleccionar i emprar informació sobre el passat i el present en distints tipus de fonts, avaluant de manera crítica el grau de fiabilitat i interès i aplicant els mètodes, tècniques i conceptes de la ciència històrica.

Competència específica 2 (CE2): Descriure i contextualitzar els fets i processos més importants de la història contemporània, reconeixent-hi l'origen dels trets geopolítics, socials, econòmics i culturals del món actual i explicant-los per mitjà de la causalitat històrica.

Competència específica 3 (CE3): Analitzar les principals ideologies, revolucions i canvis polítics de l'època contemporània així com els diferents règims polítics als quals han donat lloc, avaluant-ne críticament el caràcter democràtic o autoritari.

Competència específica 4 (CE4): Analitzar l'evolució de les relacions internacionals i els conflictes bèl·lics de l'època contemporània, atenent a les causes i conseqüències i valorant els esforços realitzats per mantenir la pau i fer complir els drets humans.

Competència específica 5 (CE5): Identificar i analitzar els canvis demogràfics, econòmics, socials i culturals provocats per l'aplicació de diferents sistemes econòmics al llarg de l'època contemporània, comparant-ne i valorant-ne les conseqüències per a les condicions de vida de les persones.

Sabers bàsics:

SUB-BLOC CONCEPTES, MÈTODES I TÈCNiques DE LA CIÈNCIA HISTÒRICA:

CE1, CE2: Naturalesa i conceptes de la ciència històrica; cerca i contrast d'informació històrica; anàlisi i comentari de fonts històriques i historiogràfiques; elaboració de taules, gràfiques i mapes amb informació històrica; la causalitat en història; l'explicació contextualitzada o per empatia; temps històric, canvi i continuïtat; expressió d'hipòtesis, explicacions i síntesis històriques.

SUB-BLOC ORÍGENS DEL MÓN CONTEMPORANI:

CE3, CE4, CE5: La crisi de l'Antic Règim; revolucions liberals, democratització i sufragisme; liberalisme, romanticisme i nacionalisme; les revolucions industrials; la societat de classes; orígens i desenvolupament del moviment obrer; les grans potències en el segle XIX; la dominació europea del món; art i cultura del segle XIX.

SUB-BLOC CONFLICTES I CANVIS EN LA PRIMERA METITAT DEL SEGLE XX:

CE3, CE4, CE5: La Primera Guerra Mundial i les seues conseqüències; la revolució russa i l'estat soviètic; la societat i la política de masses; la crisi econòmica d'entreguerres; crisi de les democràcies i ascens dels totalitarismes; la Segona Guerra Mundial i les seues conseqüències; noves formes i tendències artístiques del segle XX.

SUB-BLOC EL MÓN BIPOLAR:

CE3, CE4, CE5: La política de blocs i la Guerra Freda; les noves institucions internacionals; el bloc capitalista; el bloc comunista; el procés de construcció europea; l'estat del benestar; la descolonització i els problemes dels nous estats.

SUB-BLOC DE MÓN ACTUAL:

CE3, CE4, CE5: La desintegració del bloc soviètic i el nou ordre mundial; la Unió europea: reptes i oportunitats; espais geopolítics i principals conflictes internacionals del món actual; democràcia, drets humans i nous moviments socials; la globalització i els seus desequilibris; la problemàtica mediambiental; la societat de la informació; noves formes digitals d'expressió i comunicació.

SUB-BLOC CONSCIÈNCIA CÍVICA I CIUTADANA:

CE1, CE2, CE3, CE4, CE5: Compromís amb els principis i normes de la Declaració Universal dels Drets Humans; consciència i memòria democràtica; valors de l'europeisme i ciutadania global; compromís amb l'assoliment dels objectius de desenvolupament sostenible; resolució pacífica de conflictes i cultura de la pau; respecte de la diferència i exercici de la tolerància activa; compromís amb l'assoliment de la igualtat efectiva entre homes i dones; reconeixement i respecte del patrimoni cultural i natural; prevenció de la manipulació de la informació i de la desinformació.

Criteris d'avaluació:

1.1 Emprar les tècniques i els mètodes bàsics de la investigació en història per buscar informació sobre el passat i el present, i avaluar el grau d'interès i veracitat.

1.2 Justificar la veracitat o correcció d'afirmacions sobre fets del passat i del present contingudes en diversos tipus de fonts, d'acord amb criteris científics.

1.3 Elaborar síntesis i formular hipòtesis, individualment i en grup, sobre fets del passat i del present, i verificar-ne la validesa a partir de fonts d'informació fiables.

1.4 Interpretar i elaborar taules, gràfiques i mapes amb informació històrica tant en format analògic com digital.

1.5 Acceptar la diversitat d'interpretacions historiogràfiques i reconèixer la provisionalitat i perfectibilitat del coneixement històric.

2.1. Construir relats o síntesis descriptius i/o explicatius sobre els fets i processos històrics més rellevants de la història del món contemporani.

2.2. Identificar i classificar els tipus de relacions causals més habituals per a l'explicació del passat.

2.3. Explicar les relacions causals que existeixen entre els fets i processos històrics del passat i les problemàtiques polítiques, econòmiques, socials i culturals més rellevants del present.

2.4. Analitzar i comentar críticament fonts històriques primàries i secundàries, així com informació procedent dels mitjans de comunicació.

3.1. Explicar l'origen, descriure els trets fonamentals i diferenciar entre si les principals ideologies polítiques de l'època contemporània.

3.2. Identificar, descriure i analitzar els principals processos revolucionaris contemporanis, i explicar-ne la influència sobre canvis històrics i règims polítics en contextos passats i presents.

- 3.3. Expressar opinions informades i crítiques sobre el grau democràtic o autoritari de propostes i institucions polítiques del món actual, i particularment del entorn propi.
- 4.1. Analitzar les causes, desenvolupament i conseqüències dels principals conflictes bèl·lics en l'època contemporània i reconèixer-ne la importància com a factors de canvi històric.
- 4.2. Buscar informació veraç i rellevant sobre conflictes i situacions actuals d'incompliment dels drets humans en el plànol internacional i relacionar-los amb els precedents històrics.
- 4.3. Emprar tècniques i mètodes propis de la disciplina històrica per a l'anàlisi i explicació de les relacions internacionals i de les causes i conseqüències dels conflictes.
- 4.4 Identificar i valorar els principals esforços i contribucions de l'època contemporània per al manteniment de la pau internacional i el respecte als drets humans.
- 5.1 Identificar i diferenciar l'origen i trets dels diferents models d'organització econòmica i social proposats i aplicats al llarg de l'època contemporània.
- 5.2 Analitzar i avaluar les repercussions socials, polítiques, culturals i mediambientals de diferents sistemes d'organització econòmica implantats en diversos espais geopolítics contemporanis.
- 5.3 Realitzar judicis de valor i propostes de millora sobre diferents actuacions del passat o propostes de futur relatives al desenvolupament econòmic i les seues conseqüències socials i mediambientals.

Competència específica 6 (CE6): Examinar els canvis i permanències en l'organització social de la població, investigant les aportacions dels diferents grups socials als processos històrics i adoptant una posició crítica enfront de les desigualtats socials i les situacions de discriminació.

Competència específica 7 (CE7): Identificar, definir i analitzar en el context els principals corrents i manifestacions culturals i artístics de l'època contemporània, valorant l'herència que suposen en si mateixos i reconeixent en els plantejaments l'origen de la cultura actual.

Competència específica 8 (CE8): Reconèixer i analitzar els reptes més rellevants del món actual, analitzant-ne l'origen, les causes i les implicacions per al present i el futur, tot formant judicis personals informats, crítics i compromesos amb la millora de l'entorn.

Competència específica 9 (CE9): Incorporar la perspectiva de gènere en l'estudi de la història del món contemporani, investigant els moviments feministes en el context i adoptant una actitud proactiva entorn de l'assoliment de la igualtat efectiva entre homes i dones.

Sabers bàsics:

SUB-BLOC CONCEPTES, MÈTODES I TÈCNiques DE LA CIÈNCIA HISTÒRICA:

CE8: Naturalesa i conceptes de la ciència històrica; cerca i contrast d'informació històrica; anàlisi i comentari de fonts històriques i historiogràfiques; elaboració de taules, gràfiques i mapes amb informació històrica; la causalitat en història; l'explicació contextualitzada o per empatia; temps històric, canvi i continuïtat; expressió d'hipòtesis, explicacions i síntesis històriques.

SUB-BLOC ORÍGENS DEL MÓN CONTEMPORANI:

CE6, CE7, CE9: La crisi de l'Antic Règim; revolucions liberals, democratització i sufragisme; liberalisme, romanticisme i nacionalisme; les revolucions industrials; la societat de classes; orígens i desenvolupament del moviment obrer; les grans potències en el segle XIX; la dominació europea del món; art i cultura del segle XIX.

SUB-BLOC CONFLICTES I CANVIS EN LA PRIMERA METITAT DEL SEGLE XX:

CE6, CE7, CE9: La Primera Guerra Mundial i les seues conseqüències; la revolució russa i l'estat soviètic; la societat i la política de masses; la crisi econòmica d'entreguerres; crisi de les democràcies i ascens dels totalitarismes; la Segona Guerra Mundial i les seues conseqüències; noves formes i tendències artístiques del segle XX.

SUB-BLOC EL MÓN BIPOLAR:

CE6, CE7, CE9: La política de blocs i la Guerra Freda; les noves institucions internacionals; el bloc capitalista; el bloc comunista; el procés de construcció europea; l'estat del benestar; la descolonització i els problemes dels nous estats.

SUB-BLOC DE MÓN ACTUAL:

CE6, CE7, CE8, CE9: La desintegració del bloc soviètic i el nou ordre mundial; la Unió europea: reptes i oportunitats; espais geopolítics i principals conflictes internacionals del món actual; democràcia, drets humans i nous moviments socials; la globalització i els seus desequilibris; la problemàtica mediambiental; la societat de la informació; noves formes digitals d'expressió i comunicació.

SUB-BLOC CONSCIÈNCIA CÍVICA I CIUTADANA:

CE6, CE7, CE8, CE9: Compromís amb els principis i normes de la Declaració Universal dels Drets Humans; consciència i memòria democràtica; valors de l'europisme i ciutadania global; compromís amb l'assoliment dels objectius de desenvolupament sostenible; resolució pacífica de conflictes i cultura de la pau; respecte de la diferència i exercici de la tolerància activa; compromís amb l'assoliment de la igualtat efectiva entre homes i dones; reconeixement i respecte del patrimoni cultural i natural; prevenció de la manipulació de la informació i de la desinformació.

Criteris d'avaluació:

- 6.1. Incorporar al propi relat històric la diversitat de grups i moviments socials de la contemporaneïtat i analitzar-ne les característiques i aportacions als processos de canvi històric.
- 6.2. Identificar les causes, desenvolupament, resolució i conseqüències dels principals conflictes socials de l'època contemporània.
- 6.3. Avaluar la contribució de diferents moviments i agents socials de l'època contemporània a la millora de les condicions de vida de les persones.
- 6.4 Reconèixer les desigualtats socials i altres situacions de discriminació de col·lectius en el passat i en el present, tot adoptant una actitud crítica enfront d'elles.
- 7.1. Identificar i definir els principals corrents culturals i artístics de l'època contemporània, i interpretar el significat de les produccions materials i immaterials més significatives.
- 7.2. Relacionar les noves formes, tècniques i canals d'expressió i comunicació propis de l'època contemporània amb les circumstàncies històriques i avanços tècnics que les han fet possibles.
- 7.3. Reconèixer la vinculació i influències existents entre les formes d'expressió cultural desenvolupades en els últims dos segles i els principals corrents artístics i culturals de l'època actual.
- 7.4 Valorar la importància del patrimoni cultural i artístic contemporani com una herència de tota la humanitat que cal conèixer, respectar i preservar.
- 8.1. Identificar els principals conflictes, reptes i problemes del món actual i buscar informació contrastada i veraç sobre els orígens històrics, l'evolució i els riscos presents i futurs.

- 8.2. Elaborar i exposar, de manera individual i grupal, treballs de síntesi o projectes que analitzen i valoren els reptes del món actual, a partir d'informació provinent de fonts diverses i contrastades.
- 8.3. Formar i expressar opinions pròpies, coherents, informades i crítiques, sobre problemes i reptes socials de rellevància local o global.
- 8.4. Debatre sobre els principals problemes i reptes del present i formular propostes de millora
- 9.1. Emprar la perspectiva de gènere en l'estudi de la realitat històrica contemporània, amb la finalitat de reconèixer i analitzar la desigualtat existent entre homes i dones.
- 9.2. Identificar i incorporar al relat històric les idees i moviments feministes de l'època contemporània, així com les protagonistes principals.
- 9.3. Mostrar una actitud proactiva envers la igualtat efectiva entre homes i dones, així com sobre la prevenció de la violència de gènere.

1.1.2 Valoració general del progrés de l'alumnat

Instrumentes de recollida d'informació:

Proves objectives escrites individuals; escales d'observació; qüestionaris i tasques; rúbriques i escales de valoració...

Criteris per a la qualificació qualitativa i quantitativa:

Proves objectives (85%), actitud i predisposició cap a la matèria (15%).

Mesures de resposta educativa per a la inclusió:

Adaptació de materials i seguiment + revisió constant del treball, tant a l'aula, com domèstic.

Mesures de nivell III:

Supervisió constant: Subministrar-li una tutorització per part del professorat titular o de suport. Administració d'una tutorització per part de companys. Revisar-li tasques amb assiduitat, recordar-li assumptes tindre en compte.

Priorització de continguts elementals i bàsics propis del nivell: Fer més èmfasi en els continguts bàsics i l elementals, que permeten progressar curricularment. Plantejar activitats que treballen eixos continguts mínims. La qualificació d'aprobat al final de curs, ha de respondre a que els continguts mínims de la matèria en el curs al que està adscrit, estan assolits.

Selecció i reducció del nombre d'activitats a realitzar: Els alumnes amb NESE, sovint no poden dur endavant, per raons de capacitat de treball, tantes activitats com la resta dels alumnes. Es pot reduir el nombre d'activitats, tot i assegurant que les més significatives i que abasten els continguts bàsics, les realitzen.

Suport organitzatiu: Adreçat sobretot als alumnes amb perfils de TDAH. Ajudar l'alumne a que planifique i tinga clars els requeriments de la matèria, continguts a treballar, elements d'avaluació (lectures, exàmens, lliuraments, exposicions...). Ús d'agenda i calendari.

Delimitació clara dels continguts a assolir en cada U.D.: Una vegada identificades les necessitats de l'alumne, marcar i comunicar-li els coneixements i destreses que ha d'assolir i que se li demanaran en l'avaluació. Pot resultar útil marcar-nos en cada UD (subratllat o asterisc...) els continguts més elementals i adreçats als alumnes amb NESE.

Adaptacions en l'avaluació. Es poden adoptar diferents mesures. Si hem marcat uns continguts mínims, seleccionar activitats d'avaluació on es constate que s'han assolit. Eixes activitats poden ser en un examen, en un producció escrita, la resolució d'un problema, la interpretació d'una gràfica, l'execució d'una destresa Igualment es pot adaptar o canviar l'instrument d'avaluació (oral, competència, teòric, pràctic).

Adaptació- adequació criteris de qualificació. Es pot modificar els criteris de qualificació per als alumnes NESE. Tant si atorguem un percentatge a les competències, als blocs de contingut, als instruments d'avaluació o als indicadors d'èxit. Valorades les necessitats de l'alumnat es pot donar més pes a alguns dels apartats, si detectem que s'ajusta a allò que pot fer l'alumne. Tot això, entenent que al final de curs, la qualificació d'aprobat al final de curs, ha de respondre a que els continguts mínims de la matèria en el curs al que està adscrit o a l'ACIS, estan assolits.

Mesures de nivell IV:

En cas de necessitar-les, es consultarien i definirien conjuntament amb el departament d'orientació del centre, seguint les recomanacions prèvies, i consensuant-les amb la resta de membres del departament de Geografia i Història, així com també amb l'equip docent i el/la tutor/a de l'alumne/a en qüestió.

7.1 TEMPORALITZACIÓ I PROPOSTA PEDAGÒGICA DE LES SITUACIONS D'APRENENTATGE

UNITAT 1 LA REVOLUCIÓ FRANCESA I L'IMPERI.	TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ, SETEMBRE - OCTUBRE.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS: SOCIETAT EN EL TEMPS. ORÍGENS DEL MÓN CONTEMPORANI. CE 3, CE 4, CE 5, CE 6, CE 7, CE 9	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- La crisi de l'Antic Règim. 2.- Els inicis del parlamentarisme: Anglaterra i els Estats Units. 3.- La Revolució Francesa (I). La monarquia constitucional. 4.- La Revolució Francesa (II). La República. 5.- Napoleó Bonaparte (1799-1814) 6.- Pervivències de la Revolució Francesa 7.- El Rococó: l'art de l'aristocràcia. 8.- El Neoclassicisme: el retorn a l'austeritat	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Analitzar un pamflet polític	- Llibre de text: Història del Món Contemporani.. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube.Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 2 LA NOVA ERA INDUSTRIAL.		TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ, OCTUBRE.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS:		INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
SOCIETAT EN EL TEMPS. ORÍGENS DEL MÓN CONTEMPORANI.				
CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7, CE 9.				
1.- Revolució agrícola i demogràfica. 2.- Una nova font d'energia: el vapor. 3.- L'impacte del ferrocarril. 4.- Les noves indústries. 5.- Del domèstic system al teletreball. 6.- Liberalisme econòmic i capitalisme. 7.- Conseqüències de la Revolució Industrial	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Analitzar una gràfica.	- Llibre de text: - Llibre de text: Història del Món Contemporani.. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube.Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)	
UNITAT 3 ELS MOVIMENTS SOCIALS.		TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ, NOVEMBRE.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS:		INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
SOCIETAT EN EL TEMPS. ORÍGENS DEL MÓN CONTEMPORANI.				
CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7, CE 9.				

<p>1.- La nova societat industrial. 2.- Condicions de vida i de treball del proletariat industrial. 3.- El creixement de les ciutats. 4.- La dona un esser inferior i dependent. 5.- Les primeres organitzacions obreres. 6.- Les propostes revolucionàries. 7.- La consolidació dels partits i sindicats obrers. 8.- El primer feminisme: la conquesta del dret a vot. 9.- Realisme artístic.</p>	<p>- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Comparar textos.</p>	<p>- Llibre de text: Història del Món Contemporani. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube.Blogs i Aules.</p>	<p>- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)</p>
--	---	---	--

<p>UNITAT 4 MOVIMENTS LIBERALS I NACIONALS.</p>	<p>TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ, NOVEMBRE - DESEMBRE. SESSIONS: 9</p>		
<p>SABERS BÀSICS: SOCIETAT EN EL TEMPS. ORÍGENS DEL MÓN CONTEMPORANI. CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7, CE 9.</p>	<p>INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ</p>	<p>MATERIALS I RECURSOS</p>	<p>MESURES D'INCLUSIÓ</p>
<p>1.- El retorn al vell ordre. 2.- Les revolucions de 1848. 3.- La unificació d'Itàlia i Alemanya. 4.- Els nous estats liberals.</p>	<p>- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats</p>	<p>- Llibre de text: Història del Món Contemporani. Ed Vicens Vives.</p>	<p>- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)</p>

5.- Els vells imperis: rus, austrohongarès i otomà. 6.- Els estats extraeuropeus: Japó i els Estats Units. 7.- El Romanticisme: una exaltació dels sentiments.	- Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Interpretar la pintura com a document històric.	- Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, YouTube. Blogs i Aules.	
--	---	--	--

UNITAT 5 INNOVACIÓ I DOMINI COLONIAL.	TEMPORALITZACIÓ: PRIMERA AVALUACIÓ, DESEMBRE.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS: SOCIETAT EN EL TEMPS. ORÍGENS DEL MÓN CONTEMPORANI. CE 3, CE 4, CE 5, CE 6, CE 7, CE 9.	INSTRUMENTS D'AVUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Creixement demogràfic i desenvolupament urbà. 2.- Migracions internacionals. 3.- La Segona Revolució Industrial. 4.- Les causes de l'Imperialisme. 5.- Els imperis territorials 6.- Impressionisme 7.- L'arquitectura a la segona meitat del segle XIX.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Analitzar una vinyeta.	- Llibre de text: Història del Món Contemporani. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

		- Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, YouTube.Blogs i Aules.
--	--	--

UNITAT 6 LA DECADÈNCIA DELS IMPERIS.	TEMPORALITZACIÓ: SEGONA AVALUACIÓ, GENER.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS: SOCIETAT EN EL TEMPS. CONFLICTES I CANVIS EN LA PRIMERA MEITAT DEL SEGLE XX. CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7, CE 9.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Les causes de la Primera Guerra Mundial. 2.- El desenvolupament de la Primera Guerra Mundial. 3.- La Rússia tsarista. 4.- Les revolucions russes de 1917. 5.- La guerra civil i la creació de l'URSS 6.- Les conseqüències de la Primera Guerra Mundial 7.- L'arquitectura del segle XX 8.- Les primeres avantguardes del segle XX.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Comentar una mapa històric.	- Llibre de text Història del Món Contemporani. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, YouTube.Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 7 EL MÓN DESPRÉS DE LA GRAN GUERRA.	TEMPORALITZACIÓ: SEGONA AVALUACIÓ, GENER - FEBRER.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS: SOCIETAT EN EL TEMPS. CONFLICTES I CANVIS EN LA PRIMERA MEITAT DEL SEGLE XX. CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7, CE 9.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Els anys ombrívols de la postguerra. 2.- Del pessimisme a l'esperança. 3.- La irrupció de la societat de masses 4.- La bombolla especulativa de Wall Street. 5.- La fi d'un miratge: la crisi de 1929 6.- La Gran Depressió, 7.- El New Deal. 8.- L'art del període d'entreguerres.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Analitzar un documental..	- Llibre de text: Història del Món Contemporani. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube.Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 8 L'AUGE DELS TOTALITARISMES.	TEMPORALITZACIÓ: SEGONA AVALUACIÓ, FEBRER.		SESSIONS: 9
<p>SABERS BÀSICS:</p> <p>SOCIETAT EN EL TEMPS. CONFLICTES I CANVIS EN LA PRIMERA MEITAT DEL SEGLE XX.</p> <p>CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7, CE 9.</p>	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
<p>1.- La reculada de les democràcies a Europa.</p> <p>2.- Stalin i el totalitarisme soviètic.</p> <p>3.- La Itàlia feixista.</p> <p>4.- La nazificació d'Alemanya.</p> <p>5.- Espais de repressió: gulags i camps de concentració.</p> <p>6.- Principis ideològics i pràctiques polítiques dels totalitarismes.</p>	<p>- Diari de classe (observació sistemàtica)</p> <p>- Proves escrites</p> <p>- Dossier d'activitats</p> <p>- Intercanvis orals (repassem junts)</p> <p>- Rúbriques</p> <p>- Tècniques de treball històric. Analitzar una pel·lícula del context històric..</p>	<p>- Llibre de text: Història del Món Contemporani. Ed Vicens Vives.</p> <p>- Revistes i premsa especialitzada.</p> <p>- Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells.</p> <p>- Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube. Blogs i Aules.</p>	<p>- Mesures de nivell III (ACI)</p> <p>- Mesures de nivell IV (ACIS)</p>

UNITAT 9 LA SEGONA GUERRA MUNDIAL.	TEMPORALITZACIÓ: SEGONA AVALUACIÓ, MARÇ.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS: SOCIETAT EN EL TEMPS. CONFLICTES I CANVIS EN LA PRIMERA MEITAT DEL SEGLE XX. CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7, CE 9.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.-Les causes de la guerra. 2.- L'ofensiva nazi. 3.- L'Europa nazi. 4.- Col·laboracionisme i resistència. 5.- Avanç i victòria dels aliats. 6.- Les conseqüències de la guerra	<ul style="list-style-type: none"> - Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Analitzar un dibuix. 	<ul style="list-style-type: none"> - Llibre de text: Història del Món Contemporani. Ed Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube. Blogs i Aules. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 10 UN MÓN DIVIDIT EN BLOCS.	TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ, MARÇ.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS: SOCIETAT EN EL TEMPS. EL MÓN BIPOLAR. CE 3, CE 4, CE 5, CE 6, CE 7, CE 9.	INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Els inicis de la guerra freda. 2.- Un nou protagonista: la Xina. 3.- Guerres calentes a la guerra freda. 4.- Les societats capitalistes. 5.- Les societats comunistes. 6.- Auge i crisi de la distensió. 7.- La caiguda del bloc soviètic i la fi de la guerra freda. 8.- Les segons avantguardes del segle XX.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Analitzar un quadre.	- Llibre de text: Història del Món Contemporani. Editorial Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 11 DESCOLONITZACIÓ I NEOCOLONIALISME.	TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ, ABRIL.		SESSIONS: 9
SABERS BÀSICS: SOCIETAT EN EL TEMPS. EL MÓN BIPOLAR. CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7, CE 9.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Les causes de la descolonització 2.- Àsia: les primeres independències. 3.- Conflictes entre comunitats en la independència de l'Índia 4.- La Conferència de Bandung i el no-alineament. 5.- La descolonització d'Àfrica. 6.- La guerra d'Algèria. 7.- Independència i neocolonialisme 8.- Les tendències postmodernes de l'art.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Representar i analitzar un mapa.	- Llibre de text: Història del Món Contemporani. Editorial Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 12 LA CONSTRUCCIÓ DE LA UNIÓ EUROPEA.	TEMPORALITZACIÓ:TERCERA AVALUACIÓ, ABRIL - MAIG.		SESSIONS: 8
SABERS BÀSICS: MÓN ACTUAL. CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7,C8, CE 9.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
<ol style="list-style-type: none"> 1.- El procés de construcció de la Unió Europea. 2.- El funcionament de la Unió Europea. 3.- La ciutadania europea. 4.- El projecte europeu davant els desafiaments globals. 5.- La Unió Europea davant crisis recents: Gran Recessió i conflicte d'Ucraïna. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Elaborar un informe sobre un tema. 	<ul style="list-style-type: none"> - Llibre de text: Història del Món Contemporani. Editorial Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube. Blogs i Aules. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 13 GEOPOLÍTICA AL MÓN ACTUAL.	TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ, MAIG.		SESSIONS: 8
SABERS BÀSICS: MÓN ACTUAL. CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7,C8, CE 9.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- Els Estats Units, primera potència mundial? 2.- La Xina , nou líder mundial. 3.- Rússia i els conflictes postsoviètics. 4.- Les guerres "contra el terror" 5.- La zona de l'Indopacífic. 6.- Geopolítica per al desenvolupament: Amèrica i Àfrica.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. - Comprendre la geoestratègia.	- Llibre de text: Història del Món Contemporani. Editorial Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

UNITAT 14 REPTES DEL MÓN ACTUAL.	TEMPORALITZACIÓ: TERCERA AVALUACIÓ, JUNY.		SESSIONS: 8
SABERS BÀSICS: MÓN ACTUAL. CE 3, CE 4,CE 5,CE 6,CE 7,C8, CE 9.	INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ	MATERIALS I RECURSOS	MESURES D'INCLUSIÓ
1.- L'ecosistema tecnològic. 2.- El nou context socioeconòmic. El veïnatge universal. 3.- Els ODS i l'Agenda 2030. 4.- Postmodernisme i ideologies alternatives. 5.- Un planeta a la corda fluixa. 6.- Noves tendències de l'art actual.	- Diari de classe (observació sistemàtica) - Proves escrites - Dossier d'activitats - Intercanvis orals (repassem junts) - Rúbriques - Tècniques de treball històric. Fer una anàlisi DAFO.	- Llibre de text: Història del Món Contemporani. Editorial Vicens Vives. - Revistes i premsa especialitzada. - Recursos audiovisuals: fotografies, mapes, gràfics i cartells. - Recursos informàtics: Word, Power Point, Excel, You tube. Blogs i Aules.	- Mesures de nivell III (ACI) - Mesures de nivell IV (ACIS)

8. METODOLOGIA I ESTRATÈGIES PEDAGÒGIQUES.

8.1 METODOLOGIA GENERAL I ESPECÍFICA. RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS.

OBJECTIUS DE L'EDUCACIÓ:

Abans d'analitzar qüestions metodològiques anem a apuntar objectius de l'educació formulats per prestigiosos autors i corrents pedagògics. Per al famós filòsof alemany Immanuel Kant l'educació fa home a l'home, el fa passar de l'animalitat a la humanitat. Per a la pedagogia cognitiva l'educació ha d'ajudar a que els alumnes aprenguen a usar la seua intel·ligència per a dirigir el seu comportament i aquest objectiu és el fonament de l'aprenentatge actiu, de l'autonomia i de la llibertat. Finalment caldria destacar el propòsit de l'educació apuntat per José Antonio Marina, vinculat amb els anteriorment esmentats, segons el filòsof l'educació ha d'ajudar a formar persones autònomes amb capacitat per a prendre bones decisions, aprendre amb eficàcia, gestionar les emocions i conviure adequadament.

CONCEPTES D'APRENDRE I ENSENYAR:

L'educació reflexiona com ensenyar i aprendre , estudia mètodes que faciliten l'èxit del procés d'ensenyament i aprenentatge, planteja paradigmes o propostes educatives que guien el procés educatiu centrat en l'aprenentatge i l'ensenyament.

Considerem l'aprenentatge com el procés d'adquisició de coneixements, destreses, actituds o valors a través de l'estudi, l'experiència o l'entrenament, on la memòria juga un paper clau, doncs comprem i actuem des de la memòria. Comparar la memòria com un magatzem de dades impedeix comprendre el seu caràcter dinàmic i generador. Aprenem des del que sabem, es comprèn des de la memòria doncs comprendre suposa integrar la informació nova dins de la informació coneguda i comprendre és aprendre.

D'altra banda, ensenyar significa solament mostrar, és a dir exposar o comunicar coneixements, idees, experiències sense que hi haja ningú que aprenga. En canvi, des del punt de vista educatiu solament es pot dir que una persona ensenya quan ha aconseguit que algú aprenga. El fet educatiu és la interacció de les dues activitats: ensenyar i aprendre.

PARADIGMES EDUCATIUS:

La nostra metodologia cerca un equilibri entre el paradigma tradicional o aprenentatge dirigit centrat en ensenyar, on el professor pren les decisions i prima els continguts acadèmics i les noves pedagogies centrades en l'aprenentatge, on el protagonista és l'alumne i incideix en el procés d'aprenentatge. Rebutgem postures excloents i afirmem que hi ha un *continuum* pedagògic entre l'exposició magistral i la construcció del coneixement per

descobriments. L'ensenyament ha d'estar centrat en l'alumne en el centre del qual està el professor. EL DOCENT ESTÀ AL CENTRE DEL CENTRE. L'aprenentatge com a procés actiu no implica que els docents no puguin ser mediadors i directores en el desenvolupament de coneixements i capacitats, formant i recolzant de manera apropiada.

Apostem per un model o metodologia activa. L'aprenentatge ha de ser actiu, l'estudiant no pot limitar-se a rebre informació, ha d'aprendre a pensar, resoldre problemes, prendre decisions. Defensem un aprenentatge autònom, on l'estudiant gestione el seu propi aprenentatge. A més reconeixem el caràcter social de l'aprenentatge a través de la interacció social. No obstant açò, també destaquem el valor del coneixement i els continguts acadèmics i opinem que els estudiants han de desenvolupar hàbits sistemàtics de treball i per a açò és primordial la labor directiva del professor. Reivindiquem l'esforç i aprendre requereix esforç i valorem la motivació però també la responsabilitat com a impulsors de l'acció.

PARADIGMA TRADICIONAL	PARADIGMA NOU
Centrat en ensenyar	Centrat en aprendre
Educació passiva i memorística	Educació activa i constructiva
Protagonista el professor	Protagonista l'alumne
Educació directiva	Educació no directiva
Educació centrada en el coneixement	Educació centrada en la persona
Aprenentatge per transmissió	Aprenentatge per descobriment
Aprenentatge individual	Aprenentatge cooperatiu
Emfatitza els continguts	Emfatitza els processos
Escola	Entorns d'aprenentatge

RECURSOS DIDÀCTICS I ORGANITZATIUS:

Els recursos didàctics i organitzatius són les eines de l'aprenentatge. Aquells materials i espais que afavoreixen el procés. És evident que l'entorn educatiu s'expandeix cada vegada més, es difuminen els límits de l'escola, l'aprenentatge ix d'ella. Les noves tecnologies han obert nous entorns d'aprenentatge que superen les aules i els recursos tradicionals, es pot aprendre en qualsevol lloc amb materials diversos: mitjans de comunicació, vivències diàries, trobades informals. El concepte d'aprenentatge és entès com un procés permanent al llarg de les nostres vides.

Els recursos didàctics que anem a utilitzar intenten combinar recursos tradicionals lligats a entorns d'aprenentatge comuns com l'escola i recursos tecnològics vinculats a entorns d'aprenentatge personals, que cada individu va dissenyant per a accedir a la informació i relacionar-se amb altres persones

Recursos tradicionals: llibres de text de l'editorial Vicens Vives, llibretes, premsa escrita, mapes...

Recursos tecnològics: Anem a utilitzar dos tipus d'eines.

D'accés a la informació: llocs de publicació (blogs, wikis, mestre a casa), vídeos (YouTube, RTVE a la carta), multimèdia (Slideshare), diaris digitals.

De creació i edició d'informació: ofimàtica d'escriptori (Open Office), eines de mapes mentals (CMapTools, Inspiration), eines d'edició de vídeos, creació de presentacions, mapes conceptuals .

RECURSOS ORGANITZATIUS:

La utilització de diversos espais físics es realitzarà en funció dels procediments per a promoure l'assoliment dels aprenentatges dels alumnes.

L'aula temàtica serà l'espai per a l'aprenentatge en grup, el departament té assignades tres aules. És un aula que pot dividir-se en unitats més xicotetes i que disposa d'ordinador i projector. L'aula Xavi Fontana és un gran espai per a usos múltiples que s'utilitza per a la realització d'exàmens i conferències. A més els espais comuns com a passadissos o hall són un lloc idoni per a l'exposició de treballs grupals. Finalment la biblioteca és un lloc d'estudi i lectura que es pot utilitzar durant el temps de pati.

8.2 ACTIVITATS I ESTRATÈGIES D'ENSENYANÇA I APRENTATGE.

En aquestes línies anem a apuntar les tècniques didàctiques aplicades amb més o menys freqüència i també contemplarem altres estratègies vigents, objecte del nostre estudi i susceptibles de posar en pràctica. Per camins diferents totes elles incideixen en el paper essencial de l'alumne, però sense oblidar el protagonisme del docent.

INSTRUCCIÓ EXPLÍCITA BIDIRECCIONAL:

És una tècnica d'exposició directa basada en la transmissió de coneixements per part del professor. Alguns pedagogs consideren la lliçó magistral com la tècnica més apropiada quan cal afermar una sèrie de conceptes fonamentals per a l'aprenentatge futur. No rebutgem la classe magistral però concebem aquest mètode des d'una nova perspectiva. Les noves tecnologies permeten un enfocament més eficaç d'aquesta tècnica tradicional, la classe magistral es reinventa.

La utilització de presentacions, vídeos, música ens permet interactuar amb els alumnes. Les imatges ajuden a comprendre les idees, plantegem debats a partir de titulars de premsa, enllacem amb coneixements previs, despertem la curiositat de l'estudiant. El professor no solament transmet informació, també esclareix conceptes, obri interrogants, provoca debats. El sistema de classe magistral no desapareix sinó que amb nous recursos tecnològics adquireix major eficàcia i s'allunya del model tradicional marcat pel monòleg del docent.

APRENTATGE BASAT EN PROBLEMES:

L'aprenentatge basat en problemes és una estratègia didàctica que utilitza la resolució de problemes oberts, rellevants i normalment ficticis perquè l'alumnat desenvolupe els aprenentatges i competències mitjançant la cerca de solucions que no es requereix que siguin reals. Per a estimular l'aprenentatge. L'alumnat és qui descobreix els coneixements i habilitats que li permeten solucionar de manera cooperativa els problemes plantejats.

L'alumnat desenvolupa les següents competències: resolució de problemes, presa de decisions, treball en equip, comunicació, desenvolupament d'actituds i valors, pensament crític, aprenentatge autodirigit i permanent, avaluació i autoavaluació, raonament eficaç i creativitat, cerca i maneig d'informació.

El procés s'estructura en diferents fases. Per a planificar les situacions d'aprenentatge, abans de començar és necessari assegurar-se que els coneixements previs de l'alumnat siguin suficients i que el context i l'entorn afavorisquen el treball autònom i en equip.

1. Seleccionar els aprenentatges i competències que l'alumnat ha d'aconseguir.
2. Triar un problema de la vida real que ha de ser: rellevant, ampli i complex però no impossible.
3. Orientar sobre les regles de l'activitat, el temps disponible i el treball en equip.
4. Establir les estratègies d'avaluació.
5. Organitzar tutories per a intercanviar idees, dubtes i avanços de la resolució del problema.

Claus de l'aprenentatge basat en problemes:

- El problema ha de motivar als estudiants a buscar una comprensió més profunda dels conceptes.
- Ha de requerir que els alumnes prenguen decisions raonades, les entenguen i les defensen.
- El problema incorporarà els objectius de contingut, de tal manera que el connecten amb els cursos/coneixements previs.
- Si s'utilitza per a un projecte de grup, el nivell de complexitat ha d'assegurar que els estudiants treballen junts per a resoldre'l.
- Quan s'empra per a un projecte de diverses etapes, les inicials seran obertes i atractives per a captar l'interès.

Beneficis de l'aprenentatge basat en problemes:

L'aprenentatge basat en la resolució de problemes és una eina que aporta molts avantatges educatius. Entre els beneficis, assenyalar:

- Els estudiants aprenen a analitzar informació i dades, a interpretar-los i relacionar-los amb els quals ja tenien.
- Els alumnes són més autònoms i tenen més responsabilitats. Buscar informació implica aprendre a prendre decisions, determinar quina informació els serà més útil, quines qüestions queden per resoldre...
- La implicació augmenta la motivació i les ganes d'aprendre.
- Es treballen habilitats que els seran útils en la vida professional i personal, com adaptar-se als canvis, el pensament crític, el raonament, la deducció...
- El treball en equip fomenta l'empatia, la col·laboració i el respecte cap a les opinions dels altres.
- Es pot usar en qualsevol matèria i etapa escolar. El paper del docent serà clau per a saber adaptar-lo.

Aplicació a la nostra matèria d'acord amb les particularitats de l'alumnat del centre:

Per tal de treballar la nostra matèria mitjançant aquesta estratègia pedagògica, hem de tenir en compte la realitat acadèmica i sociocultural de l'alumnat del nostre centre.

Sota el nostre punt de vista, resulta interessant enfocar l'assoliment dels sabers bàsics i les competències específiques relatives a cada nivell del Batxillerat utilitzant aquesta metodologia.

Per tal d'introduir cada situació d'aprenentatge, ens basarem en una gran qüestió a resoldre, un problema o un repte al que deuran donar resposta una vegada finalitzat el treball teòric i pràctic.

En cadascuna de les sessions de treball es plantejaran una sèrie de qüestions claus i conceptes que l'alumnat haurà d'esbrinar i resoldre, tot emprant les explicacions prèvies del docent, com la seua guia i ajuda durant la resolució de les qüestions. Es tracta de plantejar a l'alumnat l'estímul de resoldre situacions concretes, per després donar resposta a una situació molt més complexa, col·laborant amb el docent en aquesta resolució.

9. INSTRUMENTS D'AVAUACIÓ.

L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat d'educació secundària obligatòria ha de ser contínua, formativa i integradora, i ha de tindre en compte les adequacions i personalitzacions realitzades amb l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i, en cas que en tinga, en el Pla d'actuació personalitzat.

Cal promoure l'ús generalitzat d'instruments d'avaluació variats, diversos i adaptats a les diferents situacions d'aprenentatge que permeten la valoració objectiva de tot l'alumnat, i garantir, així mateix, que les condicions de realització

dels processos associats a l'avaluació s'adapten a les necessitats de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

Els instruments d'avaluació van lligats al procés d'ensenyament aprenentatge, a la consecució d'uns objectius a partir d'un procés i unes tasques. Pretenen convertir la informació en coneixement a partir d'unes operacions cognitives o destreses de pensament on el protagonista és l'alumne sota la direcció del professor. Moltes d'aquestes tasques i activitats van lligades a aquestes habilitats i destreses i són objecte d'una valoració inicial, del procés i final.

Treballem destreses i competències de tipus analític (organitzar, comparar, classificar, definir, diferenciar causes i conseqüències, argumentar); treballem destreses i competències pròpies del pensament crític (valorem i qüestionem informacions, idees, punts de vista) i destaquem el pensament creatiu, la capacitat d'oferir noves possibilitats. Aquestes operacions cognitives, traduïdes a treballs, activitats, exàmens suposen els nostres instruments d'avaluació

Existeix una informació ingent. En un primer moment el professor selecciona, organitza, dota de significació i explica aquesta informació. En una segona fase l'alumne treballa aquesta informació, realitza operacions cognitives superiors, aplica les destreses del pensament mitjançant, intervencions en classe, treballs monogràfics, treballs individuals, treballs col·lectius, activitats de desenvolupament, activitats de síntesi, comentaris de textos, comentaris d'imatges, comentari de gràfiques, debats, resolució de problemes. L'aplicació d'aquestes operacions cognitives aporten comprensió i la informació deixa de ser un conjunt de paraules buides i es converteix en coneixement, doncs hi ha comprensió, hi ha relació amb coneixements anteriors i es pot aplicar a situacions concretes. El professor està valorant tot el procés i detecta problemes en els alumnes i en la seua pròpia labor docent i pren decisions.

Finalment en un tercer moment realitzem una prova objectiva on avaluem l'adquisició dels coneixements, on l'aplicació i contextualització d'aquests coneixements és fonamental per a valorar el nivell d'assimilació. Aquesta pot ser en format escrit o oral, així com individual o grupal, depenent del criteri del professor/a, del grup amb el que s'està treballant i/o la situació d'aprenentatge que s'estiga avaluant.

Els principals instruments d'avaluació emprats són els següents:

- Observació de l'alumne: observar i valorar l'actitud de l'alumne envers l'assignatura, el seu comportament, qüestions de puntualitat, tracte amb els altres companys, el seu grau d'iniciativa.
- Qüestions orals lligades a un procés d'indagació davant una pregunta-guio plantejada en el context d'una dinàmica de diàleg professor i alumne, on l'alumne construeix el seu propi coneixement a partir d'unes idees prèvies i una informació aportada. Resolució de problemes a partir de coneixements, habilitats i actituds.

- **Activitats de síntesi:**
  - Aquestes activitats pretenen treballar les competències bàsiques i ajudar a assimilar els continguts presents en la unitat didàctica. Aquestes activitats permeten refermar i interrelacionar els conceptes treballats en la unitat.
  - No s'exigiran d'un dia per a un altre, deixant un temps prudencial per a la seua elaboració. La no presentació de les activitats en la data fixada implicarà un zero.
  - Tots els alumnes hauran de presentar-les. Si l'alumne no assistirà a classe aquell dia, acreditarà la seua absència amb un justificant oficial i lliurarà la tasca el dia immediatament posterior.
  - Es contemplaran diferents aspectes: presentació, grau de realització i elaboració de les respostes, respostes treballades. Cal evitar que aquestes activitats es convertisquen en un mer tràmit per a evitar una qualificació negativa. La correcció serà oral i la realitzaran alumnes triats pel professor.
- **Tècniques de treball històric:** ens familiaritzem amb les diverses tècniques que s'utilitzen en la recerca històrica per a treballar amb fonts històriques o elaborar les seues explicacions. Aprenem a descriure, analitzar i interpretar documents escrits i textos històrics; realitzar comentaris i anàlisis de mapes històrics; comentar obres d'art i fotografies històriques; elaborar i analitzar taules, gràfics estadístics; elaborar mapes conceptuals i relats històrics.
- **Tècniques de treball geogràfic:** realitzem procediments propis de la Geografia que ens permeten l'aplicació pràctica dels continguts. Representem elements geogràfics a partir de dades quantitatives, analitzen informació i elaborem conclusions i interpretacions. Exemples de procediments geogràfics són la realització y comentari de climogrames, mapes temàtics, piràmides de població, gràfiques o anàlisis de mapes de l'oratge, imatges de paisatges naturals o humanitzats o plànols urbans. Aquestes tècniques ens ajuden a conèixer millor l'espai pròxim.
- **Controls de mapes polítics i físics:** la localització és punt de partida fonamental per a la comprensió dels fets i processos històrics i geogràfics.
- **Controls de respostes breus i concises.**
- **Proves objectives escrites** associades a les competències específiques i els criteris d'avaluació especificats a cada situació d'aprenentatge. Les proves van lligades a un treball i a un procés d'avaluació previ. Contemplem aquest instrument d'avaluació ja que ajuda a desenvolupar hàbits de treball sistemàtics, permeten a l'estudiant centrar-se en un objectiu i aprèn a responsabilitzar-se. A més ens permeten tenir una visió global del grau d'assimilació dels diferents continguts i competències per part de l'alumne. En les proves escrites pretenem valorar el nivell de

comprensió de la matèria i avaluem les habilitats o destreses de l'estudiant.

- **Tasques grupals** associades a les competències específiques i els criteris d'avaluació especificats a cada situació d'aprenentatge. Les proves van lligades a un treball i a un procés d'avaluació previ. Contemplem aquest instrument d'avaluació ja que ajuda a desenvolupar hàbits de treball grupal, coordinació i col·laboració entre iguals, eliminar prejudicis i situacions de desigualtat, construir aprenentatges i resoldre reptes en equips amb la suma dels esforços individuals... El resultat d'aquestes tasques es veurà reflectit en un material final que hauran de defensar, exposar i explicar davant la resta de companys/es i el professor/a.

8.1 CRITERIS DE QUALIFICACIÓ.

- **Proves objectives: 85% de la qualificació total.**
El nombre mínim de proves escrites que es contempla son dos per avaluació, excepte situacions extraordinàries. Intenten ajustar-se als models de les proves de 2n de Batxillerat, en especial prenent com a referència els models EVAU, almenys en les qüestions fonamentals.
La correcció ortogràfica és un objectiu transversal propi de totes les assignatures i vinculat a la competència en comunicació lingüística. No assolir aquesta competència es veurà reflectit amb una devaluació d'1 fins 0,10 per errades concretes que el professor apuntarà i que treballarà al llarg de l'avaluació amb el suport dels Departaments de Valencià i Castellà. En la primera avaluació es revisaran especialment les faltes de majúscules i minúscules; en la segona avaluació es revisaran especialment les faltes de majúscules, minúscules, apostrofacions i contraccions i en la tercera per errors de majúscules, minúscules, apostrofacions, contraccions, és i són (verb ser) i a (preposició) i ha (verb haver-hi). Durant les proves escrites se'ls oferirà una referència de les errades ortogràfiques més comunes per tal d'evitar que les repetisquen i servir-los d'ajuda i orientació.
- **Predisposició cap a la matèria i actitud a l'aula: 15% de la qualificació total.**
La valoració de l'actitud de l'alumne apreciarà els següents aspectes: presentació d'activitats i treballs, preparació de les proves escrites, participació a classe, treballar de forma contínua, comportament correcte, puntualitat, justificació de les absències, respecte al professor i als companys, no oblidar el material i respectar l'equipament de l'aula i de l'institut. Les absències injustificades influiran decisivament en aquest apartat, ja que considerem clau en el procés d'ensenyament i aprenentatge l'assistència i l'aprofitament de les classes, com a punt de partida d'un procés que facilita la comprensió i la relació entre els coneixements previs i els nous objectius proposats.

La normativa vigent no especifica la necessitat de realitzar cap tipus de prova objectiva per a recuperar avaluacions suspeses, així com tampoc cap mecanisme de recuperació de la matèria al final del curs acadèmic. Quedarà, per tant, a criteri del professor/a el realitzar algun tipus de prova per recuperar i superar sabers i competències específiques pendents durant el curs, així com proposar tasques, treballs o proves voluntàries amb les quals millorar la qualificació de l'alumnat.

10. MESURES DE RESPOSTA EDUCATIVA PER A LA INCLUSIÓ. NIVELL III i NIVELL IV.

A pesar de tractar-se d'una etapa post-obligatòria, a fi que tots els alumnes reben una educació bàsica i comuna per a tots, hem d'oferir mesures de resposta educativa per a l'alumnat que ho necessita també al Batxillerat, com a manera d'incrementar la igualtat d'oportunitats, significa un repte tant per a les autoritats educatives, com per als professors i l'organització dels centres escolars. Tots els alumnes tenen dret a rebre una formació tan completa com les seues possibilitats li permeten. I els currículums han d'adaptar-se en la mesura que es puga a les necessitats concretes de tot l'alumnat, fonamentalment d'aquells que necessiten reforços i ajudes especials. L'experiència ha demostrat que el problema és tan greu que cal posar tots els mitjans per a intentar millorar la pràctica escolar i abordar-lo el més prompte possible, a fi que els resultats siguen millors.

A les diferències en la motivació dels alumnes, a la diversitat en les seues capacitats personals, a les diferències de coneixements i destreses, a la seua diferent extracció social i cultural. Aquest panorama explica que el problema, lluny d'alleujar-se, és cada vegada més greu tant per la quantitat dels alumnes que necessiten ajudes especials, com per la quantitat i qualitat de les ajudes. El repte del nou sistema és mantenir l'equilibri entre garantir uns aprenentatges comuns per a tots i assegurar l'atenció a la diversitat dels alumnes.

L'adaptació curricular com una resposta a la diversitat dels alumnes és una tasca complicada, encara que implícita en la pràctica docent.

Esta adaptació consisteix en un conjunt de decisions sobre els objectius i continguts de l'aprenentatge, la metodologia i les estratègies d'ensenyança i aprenentatge, la utilització de recursos i l'avaluació tenint sempre com referent els Objectius Generals de l'assignatura. Els criteris per a elaborar adaptacions curriculars de l'àrea de CCSS hauran de concretar-se d'acord amb l'avaluació psicopedagògica de l'alumnat amb dificultats o problemes d'aprenentatge.

El propi plantejament metodològic d'esta programació se sustenta sobre l'atenció a la diversitat. Així cal destacar els aspectes següents:

- L'atenció que es dedica als esquemes previs de coneixement o idees prèvies dels alumnes que inclouen els seus interessos i expectatives.
- El mode de presentar el coneixement (com un problema que s'ha de resoldre, com un repte possible, però que comporta diversos camins possibles que també cal definir) suposa la possibilitat d'ajustar les unitats al ritme dels alumnes, utilitzar diverses estratègies i recursos d'aprenentatge i distints modes d'organitzar-lo.
- La diversitat d'estratègies i recursos que es posen a disposició faciliten que amb distints mitjans i de diversos modes els alumnes desenvolupen les seues capacitats.
- El mode de treballar en l'aula: el treball individual, en xicotets grup (realment una estratègia que pot ser duta a terme per mitjà de diverses tècniques), en gran grup facilita la reflexió i interacció dels alumnes. La discussió a diversos nivells, per exemple, facilita la comprensió dels documents i ajuda als alumnes a definir i concretar el seu coneixement.

La selecció de continguts no és un llistat de continguts tancat i, d'altra banda, que es done una gran importància a continguts com el saber plantejar problemes i resoldre'ls o explicar un procés històric o geogràfic per mitjà de la relació de diversos factors permet seleccionar i adequar els altres, que es disposen en funció que l'alumne aprenga estos continguts d'un valor més gran formatiu, però més flexibles en el mode d'aconseguir-ho.

Els materials curriculars que s'ofereixen als alumnes per a realitzar les activitats són diversos quant al tipus de codi i suport per mitjà del que es presenta la informació. Així s'utilitzen documents escrits, icònics, gràfiques i mapes. Dins de cada un d'ells, al seu torn, hi ha una gran varietat. La major part d'estos documents han sigut també adaptats per a facilitar la comprensió dels alumnes atenent a una gradació de les dificultats que comporta el seu contingut i en relació amb la tasca que han de realitzar. Esta adaptació consisteix a aplicar tècniques com el remarcar tipogràficament algunes paraules o frases, la modificació de l'estructura del text per a facilitar la seua comprensió global o a adjuntar informació sobre alguns referents a què s'al·ludeix en el text i que faciliten la seua comprensió.

A més, s'ofereixen documents complementaris que pretenen en alguns casos permetre que alguns alumnes aprofundisquen en algun aspecte del tema, en altres casos proposen altres desenvolupaments possibles del tema o un aspecte parcial del mateix i, altres vegades, servisquen per a provocar la seua curiositat sobre aspectes inèdits d'un assumpte o oferir un punt de vista original.

L'avaluació és una de les pedres de toc de l'atenció a la diversitat:

- En el mateix plantejament de l'avaluació, es considera no sols l'avaluació dels resultats, sinó també la del procés de l'aprenentatge, la qual cosa

permet incidir sobre el mode d'aprendre de l'alumne, conèixer les seues expectatives i diagnosticar les seues dificultats concretes.

- Els criteris d'avaluació: Els criteris s'han elaborat tenint en compte que l'aprenentatge és un procés continu. La gradació interna de cada criteri i la de tots en relació uns amb altres permet concretar l'avaluació contínua que es propugna des de les directrius oficials. D'esta manera, considerem i, eixe sentit té la gradació dels criteris, que les activitats de recuperació i reforç deuen plantejar-se en el marc d'una avaluació contínua basada en una seqüència d'aprenentatges.
- Els procediments i instruments d'avaluació. Ja que els continguts són de diversos tipus i els alumnes manifesten el seu aprenentatge de diverses maneres els instruments han d'adequar-se a esta diversitat. L'ús complementari d'estos instruments permeten flexibilitzar la tasca avaluadora ajustar-se al mode en què l'alumne millor manifeste el procés d'aprenentatge i els seus resultats.

10.1 CRITERIS PER A L'ELABORACIÓ D'ADAPTACIONS CURRICULARS NO SIGNIFICATIVES.

En la modificació de la programació d'aula es tindran en consideració els següents criteris per a adaptar l'assignatura als alumnes que ho necessiten:

- ❖ Concretar les dificultats d'aprenentatge dels alumnes segons l'avaluació.
- ❖ Assenyalar les necessitats educatives que es deriven.
- ❖ Precisar els continguts i criteris d'avaluació essencials o ampliables.
- ❖ Prioritzar els continguts i renunciar a objectius i continguts especificant si és de forma temporal o permanent.
- ❖ Introduir activitats individuals, alternatives o complementàries, per a aconseguir els objectius programats.
- ❖ Introduir activitats individuals per a abordar els continguts i objectius específics.
- ❖ Modificar els instruments d'avaluació i adequar els criteris corresponents.
- ❖ Agrupar els alumnes en l'aula d'acord amb les necessitats.

11. PLANS DE REFORÇ INDIVIDUALITZATS.

L'alumne o l'alumna que promoció sense haver superat totes les matèries ha de seguir els plans de reforç que establisca l'equip educatiu. S'ha de revisar periòdicament l'aplicació personalitzada d'aquests plans en diferents moments del curs acadèmic i, en tot cas, quan finalitze.

Este alumnat ha de superar les avaluacions corresponents a estos plans, que no necessàriament ha de consistir en una prova final. Esta circumstància ha de ser tinguda en compte als efectes de promoció i titulació previstos en este article i en el següent.

Els alumnes amb l'assignatura de Geografia i Història pendent realitzaran dues proves escrites al llarg del curs. Les dates es fixaran amb temps d'antelació i els sabers i competències avaluats a les mateixes estaran perfectament detallats per escrit i s'especificaran amb claredat.

El responsable del seguiment de l'alumne amb l'assignatura pendent serà el professor/a amb el qual va cursar l'assignatura suspesa. En cas que el professor no forme part del claustre de l'institut s'encarregarà el docent del departament que imparteix l'assignatura a l'alumne suspès durant el present curs.

El nucli de la prova versarà sobre les orientacions facilitades prèviament a l'alumnat d'uns sabers bàsics que es consideren fonamentals i per garantir el correcte desenvolupament de les destreses i competències que hagen d'adquirir en aquesta matèria. La suma de resultats de les proves escrites suposarà un 100% de la qualificació.

12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS.

Aquestes activitats es programen a l'inici del curs i són necessàries per a que l'alumnat conega i valore el seu entorn més immediat, així com trobar aplicació fora de l'aula per als coneixements obtinguts, sent obligatòriament enregistrades a la Programació General Anual del centre (PGA).

Per a la matèria d'Història del Món Contemporani es proposa la visita al MuVIM (Museu Valencià de la Il·lustració i la Modernitat), conjuntament organitzada amb el departament de Filosofia, doncs les exposicions permanents i temporals que s'ofereixen en aquest museu encaixen a la perfecció amb l'enfocament, les competències i els sabers que s'ofereixen i es treballen des de la nostra matèria.